

# Mutual Learning Exercise (MLE) on Research Integrity

## Part 2: Incentives

Vidar Enebakk, NESH, Norway

# Incentives

Act on the Organization of Research Ethics (2017)

- Common legal framework

*The European Code of Conduct for Research Integrity (2017/2019)*

- Competition for funding

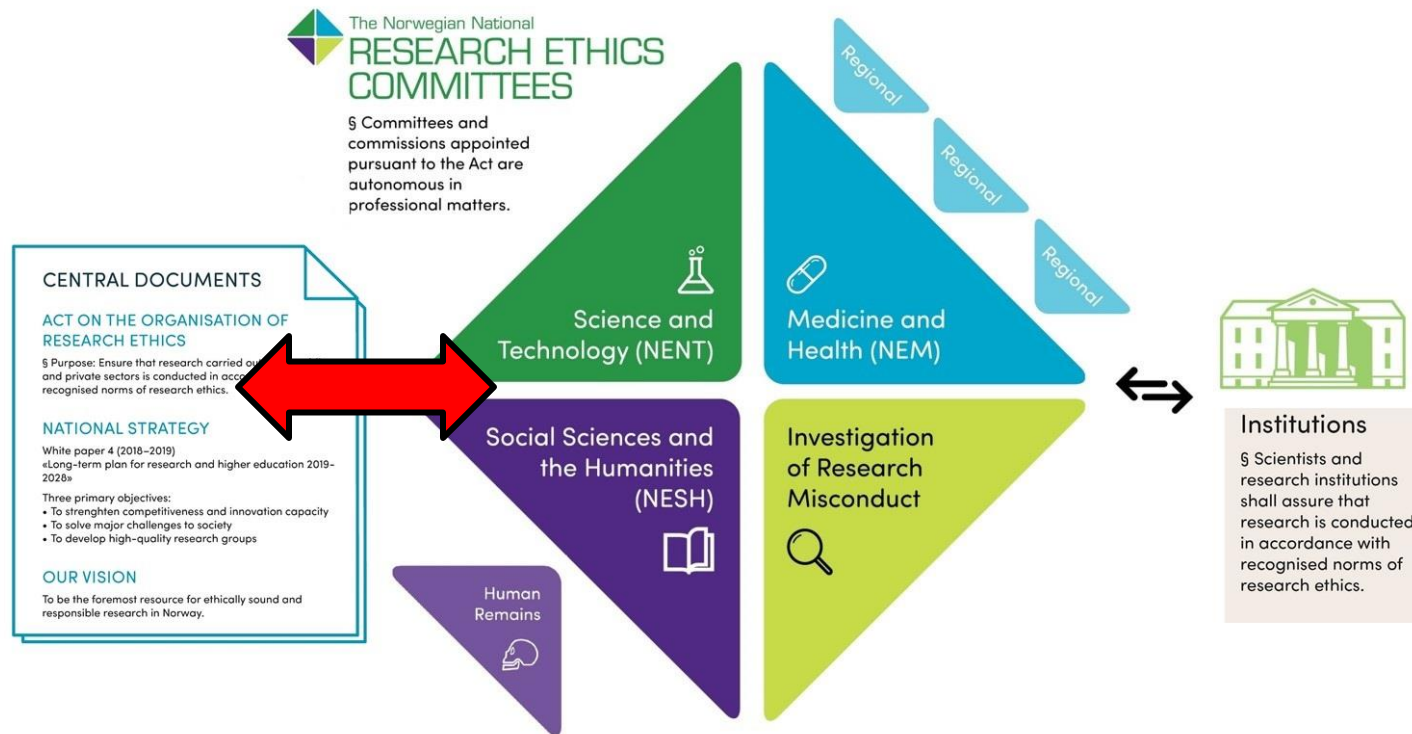
Seminars, Workshops, Train the trainers, Research Ethics Forum

- Culture of quality

Ethics as precondition for Integrity, preventing Misconduct

# Disincentives

## Unintended consequences



Lørdag 6. juni 2015 **KULTUR OG MEDIER**



Endrer: Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) vil endre forskningsetikkloven for å bekjempe forskerjuks. Foto: Tom Henning Brattlie

Av Torbjørn Tumyr Nilsen

• Regjeringen frykter mer juks i forskningen • Ønsker å stramme inn loven om forskningsetikk

## Nå skal jukserne tas

Liker Del 19 Tweet 10 Skriv ut

### FAKTA

#### Endret lov om forskningsetikk:

- Regjeringen forbereder endringer i forskningsetikkloven som vil gi universiteter og høyskoler økt ansvar.
- Blant annet skal alle nå ha utvalg som overvåker forskningen for juks og feil.
- Internasjonalisering og publiseringskrav presser forskningsetikken.
- Mandag arrangeres konferansen «Å gjøre det riktige: forskningsinstitusjonene ansvar for forskningsetikk» i Oslo.

Økt internasjonal konkurranse blant forskere øker faren for juks, mener kunnskapsministeren. Nå vil han ha et tøffere lovverk mot juks og slurv.

### FORSKNING

Alle norske universiteter og høyskoler skal i framtida ha egne utvalg for å stoppe juks og slepphendt forskning.

Det blir resultatet hvis regjeringen får gjennomslag for sine endringer av forskningsetikkloven.

– Internasjonal konkurranse og krav til publisering gjør at noen forskere føler seg fristet til å bevege seg over i etiske gråsoner, sier kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen (H).

Det er Forskningsetikkloven fra 2007 som nå skal endres. Den har noen åpenbare hull, mener Isaksen.

Khrono: Vinner av Fagpresseprisen 2014

**Khrono**  
Ny innsikt. Hver dag.

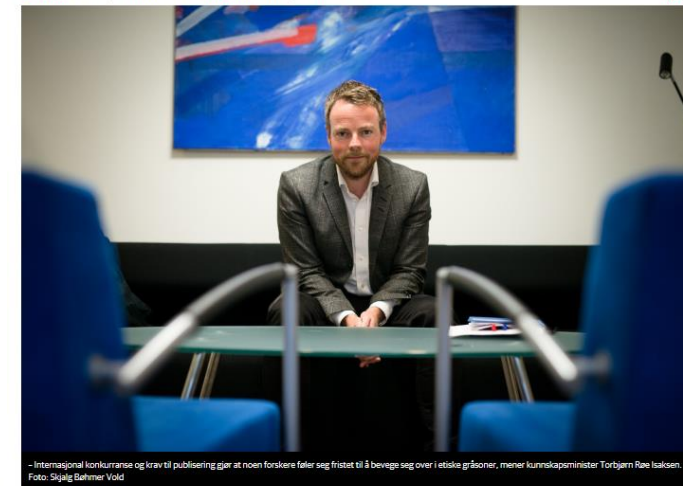
Lørdag 22. august 2015 | Om Khrono | Tips oss | Nyhetsbrev

Søk

Debatt Notiser Campus Samfunn Karriere  
eCampus Friminutt Statsbudsjettet Student

## Statsråden vil ta fuskere i forskning

PUBLISERT MANDAG, 8. JUNI 2015 - 7:12 · OPPDATERT MANDAG, 8. JUNI 2015 - 20:33



– Internasjonal konkurranse og krav til publisering gjør at noen forskere føler seg fristet til å bevege seg over i etiske gråsoner, mener kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen. Foto: Skjalg Bøhmer Vold



TEKST: TOVE LIE



**Forskning. Statsråd Torbjørn Røe Isaksen varsler endring i loven om forskningsetikk. Nå skal det bli tøffere å være dem som slurver og fuser i faget.**

Dersom statsråd Torbjørn Røe Isaksen (H) får det som han vil skal alle norske universiteter og høyskoler i framtida ha egne utvalg for å stoppe juks og slepphendt forskning.

**Fakta**  
**Konferanse om forskningsetikk**

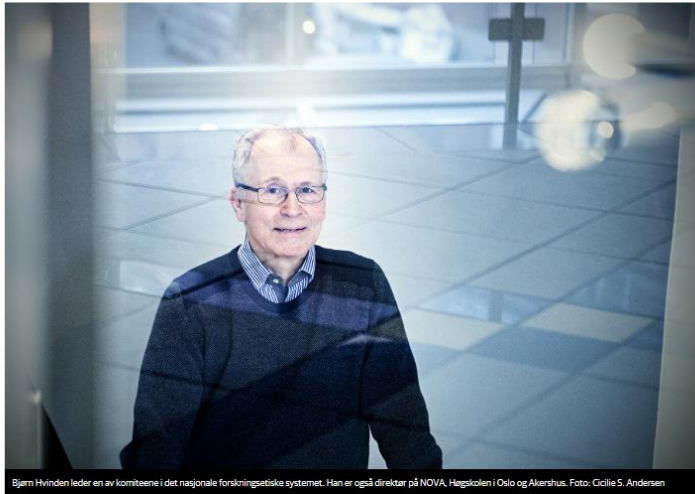
Mandag 8.juni, arrangeres det forskningsetisk konferanse om «Å gjøre det riktige».

Er det et økende problem at forskere beveger seg ut i den etiske gråsonen i jakten på spektakulære



## Gir stryk til ny etikklov

PUBLISERT ONSDAG, 6. JANUAR 2016 - 10:34 • OPPDATERT ONSDAG, 6. JANUAR 2016 - 15:57



Bjørn Hivinden leder en av komiteene i det nasjonale forskningsetiske systemet. Han er også direktør på NOVA, Høgskolen i Oslo og Akershus. Foto: Cecilie S. Andersen



TEKST:  
EVA TØNNESSEN

FOTO:  
CICILIE S. ANDERSEN

### Etikkdebatt. De som jobber mest med forskningsetikk i Norge slakter departementets forslag til nye lovformuleringer.

De **forskningsetiske komiteene** er ikke nådige i sin omtale av Kunnskapsdepartementets forslag til nye formuleringer i forskningsetikkloven.

De mener lovutkastet er preget av hastverksarbeid og at utkastet er  **uklart, mangelfullt og misvisende.**

#### Ut på høring sist sommer

Arbeidet med revidering av **lov om behandling av etikk og redelighet i forskning** ble intensivert vår og sommer 2015. I juli 2015 sendte regjeringen sine endringsforslag til loven på høring. Svarfrist var 31. oktober.

Utkastet er preget av hastverksarbeid

#### Fakta

##### Endringer i forskningsetikkloven

**Forslag til endringer i lov 30. juni 2006 nr. 56** om behandling av etikk og redelighet i forskning (forskningsetikkloven) ble sendt på høring juli 2015.

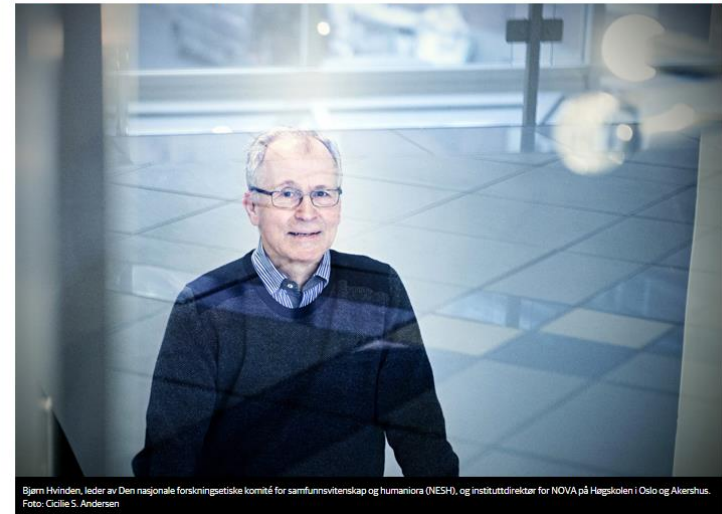
**Lovforslaget** sendes til Stortinget fredag 16. september.

**Høringsfrist** var 31. oktober 2015. Rundt 50 instanser svarte.

I 2014 startet departementet en etikkrevolusjon

## Ny lov om forskningsetikk: Føler de har snakket for døve ører

PUBLISERT FREDAG, 16. SEPTEMBER 2016 - 18:22 • OPPDATERT SØNDAG, 18. SEPTEMBER 2016 - 19:28



Bjørn Hivinden, leder av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH), og instituttleder for NOVA på Høgskolen i Oslo og Akershus. Foto: Cecilie S. Andersen



TEKST:  
EVA TØNNESSEN



FOTO:

### Etikk. De forskningsetiske komiteene har vært sterkt kritisk til innholdet i regjeringens forslag til ny lov om forskningsetikk. Fredag kom det endelige lovforslaget og forskningsetikerne føler at de ikke har blitt hørt.

Fredag 16. september la regjeringen fram nytt forslag til forskningsetikklov.

Arbeidet med revidering av **lov om behandling av etikk og redelighet i forskning** ble intensivert vår og sommer 2015. I juli 2015 sendte regjeringen sine endringsforslag til loven på høring. Svarfrist var 31. oktober.

#### Fakta

##### Endringer i forskningsetikkloven

**Forslag til endringer i lov 30. juni 2006 nr. 56** om behandling av etikk og redelighet i forskning (forskningsetikkloven) ble sendt på høring juli 2015.

**Lovforslaget** sendes til Stortinget fredag 16. september.

## Fem råd om forskningsetikkloven

Kunnskapsdepartementets brede ambisjon blir ikke fulgt opp, skriver De nasjonale forskningsetiske komiteene. Slik vil de forbedre forskningsetikkloven.

**FORSKNINGSETIKK:** Det er positivt at Kunnskapsdepartementet legger opp til en bred drøfting av forskningsetikk i sitt forslag til ny forskningsetikklov. Derfor er det synd at den brede ambisjonen ikke blir fulgt opp i praksis.

Forskningsetikk i Norge er regulert i forskningsetikkloven, som ble innført i 2007 i kjølvannet av Sudbo-saken. Siden den gang har mye av debatten om forskningsetikk dreid seg om vitenskapelig uredelighet og brudd på loven. Dette har resultert i en snever forståelse av forskningsetikk, noe som også preger det foreliggende lovkastet.

I høringsnotatet fokuserer Kunnskapsdepartementet i all hovedsak på behandling av vitenskapelig uredelighet. Et gjennomgående problem er uklarhet når det gjelder sentrale begreper som «forskningsetikk», «forskningsetiske saker» og «vitenskapelig uredelighet».

De nasjonale forskningsetiske komiteene har helt siden opprettelsen av komiteene i 1990 jobbet



av direktør ESPEN ENGH, sekretariatsledere HELENE INGJERD, VIDAR ENEBAEK, JACOB HØLEN og TORKILD VINTER. De nasjonale forskningsetiske komiteene

breidt for å fremme god vitenskapelig praksis og forebygge uredelighet. Men vi mener det er viktig ikke å redusere forskningsetiske spørsmål til spørsmål om brudd eller ikke brudd med anerkjente forskningsetiske normer. Dette kan overskygge viktige diskusjoner om bredere forskningsetiske spørsmål. I de fleste tilfeller handler det om å avveie ulike, og ofte motstridende, forskningsetiske hensyn.

Det er ofte de etiske gråsonene, der det ikke er klare svar på hva som er rett å gjøre, som er de mest fremtredende. Det kan for eksempel oppstå vanskelige avveininger mellom forskernes forpliktelse til å ivareta taushetsplikten overfor dem som deltar i forskning, og

forskernes varslingsplikt dersom det avdekkes kriminelle forhold.

Videre er det viktig å fremme debatt om hvordan vi bør forstå forskningsetiske normer i lys av teknologisk utvikling og nye former for kunnskapsproduksjon. Med et økt innslag av oppdragsforskning og tettere allianser mellom forskningsinstitusjoner og næringsliv kan det oppstå et behov for å diskutere hvordan vi bør forstå og sikre forskningens uavhengighet. Slike eksempler tilsier at kontroll og sanksjoner ikke alltid er de beste virkemidlene for å fremme at forskning skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Det er viktig at det legges til rette for god opplæring, slik høringsnotatet også foreslar, og at det oppfordres til selvrefleksjon, slik at forskningsetiske normer får en bred forankring hos forskerne selv.

En god og tydelig lov om forskningsetikk vil være en viktig ressurs for norsk forskning og forvaltning. Kunnskapsdepar-

tementet har gitt De nasjonale forskningsetiske komiteene i oppdrag å «være en sentral kunnskapsformidler overfor forskere, forskningsinstitusjoner, myndigheter og allmennheten om forskningsetiske spørsmål og en pådriver for debatt på området». Her er våre råd til forbedring av forskningsetikkloven:

1. Skillet mellom uredelighetsaker og andre forskningsetiske spørsmål må klargjøres.
2. Anerkjente forskningsetiske normer bør forstås som allment aksepterte standarder for god forskningspraksis, som er forankret i forskersamfunnet. Nasjonale og internasjonale forskningsetiske retningslinjer er å anse som konkretiseringer av anerkjente forskningsetiske normer.
3. Vitenskapelig uredelighet bør forstås som alvorlig brudd med god vitenskapelig praksis i hovedsak knyttet til forskningens sannhetsøken.
4. Forskningsinstitusjonene skal ha rutiner for å håndtere ulike former for uansvarlig forskning, herunder granskning av vitenskapelig uredelighet. Forskningsetiske spørsmål og vitenskapelig uredelighet må behandles på ulike måter både lokalt og nasjonalt.
5. Arbeidet med ny forskningsetikklov bør avgrenses til behandlingen av vitenskapelig uredelighet. En mer omfattende lovregulering forutsetter et bedre kunnskapsgrunnlag, og bør i så fall være gjenstand for en egen offentlig utredning (NOU).

«I de fleste tilfeller handler det om å avveie ulike, og ofte motstridende, forskningsetiske hensyn.»

### MER DEBATT? [Forskerforum.no](http://Forskerforum.no)

«Tellekantsystemet har gjort det å få en artikkel på trykk i et vitenskapelig tidsskrift til et mål i seg selv»

SOLVEIG ØSTREM

# Unforeseen consequences

Legal regulation vs. academic self-regulation

- Autonomy and integrity

Definitions in law vs. definitions in codes or cultures

- plagiarism, good scientific practice

Proactive vs Retroactive approach

- Training -> investigation

Broad vs. narrow focus

- From Science and Society to FFP

